

Базурін Сергій Миколайович,
майстер виробничого навчання
ДНЗ «Глухівське вище професійне училище»

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКА МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Бойові дії, що тривають в Україні вже понад два роки гостро ставлять питання підготовки робітничих кадрів для національної економіки, яка потребуватиме їх у більшій кількості в післявоєнний період. В концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року зазначено, що в системі професійної (професійно-технічної) освіти існують ряд проблем, які призводять до недостатнього рівня підготовки випускників. Одним із шляхів їх подолання визнається «забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти шляхом <...> удосконалення системи підготовки педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти із залученням до освітнього процесу висококваліфікованих працівників виробництва та сфери послуг» [6]. Підготовка кадрів для системи професійно (професійно-технічної) освіти здійснюється закладами фахової передвищої та вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Науковці зазначають, що діяльність майстра виробничого навчання містить два предмети праці: він постає в ролі майстра-педагога і одночасно в ролі майстра-професіонала в напрямі основної спеціальності [1]. Дане поєднання предмету праці закріплено в Професійному стандарті «Майстер виробничого навчання» [3].

Таким чином майстер виробничого навчання має володіти не лише психолого-педагогічною і спеціальною підготовкою а і мати робітничу спеціальність «рівень професійної кваліфікації має бути не нижче розряду (класу, категорії), встановленого освітньою програмою для випускників закладу професійної (професійно-технічної) освіти» [3].

Підготовка кадрів для системи професійно-технічної освіти здійснюється за освітньо-професійними програмами, розробленими закладами фахової передвищої і вищої освіти на основі відповідних освітніх стандартів, затверджених Міністерство освіти і науки України для спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Аналіз стандартів фахової передвищої, вищої (бакалаврський і магістерський рівень освіти) засвідчує:

- У Стандарті фахової передвищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта у розділі 8 зазначено, «Присвоєння професійної кваліфікації майстра виробничого навчання відповідно до п.1.11 Професійного стандарту можливе лише за наявності документа про професійну (професійно-технічну освіту)» [3].

- У Стандарті вищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) бакалаврського і магістерського рівня посилання на норму професійного стандарту відсутнє [4; 5].

Таким чином виникає протиріччя між вимогою професійного стандарту про наявність у майстра виробничого навчання робітничої професії і відсутністю такої вимоги в освітніх стандартах вищої освіти бакалаврського і магістерського рівня. Це призводить до неможливості займати посади майстра виробничого навчання випускникам бакалаврату та магістратури, що здобували вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти. На наш погляд, протиріччя викликано тим, що стандарти вищої освіти були розроблені раніше професійного стандарту майстра виробничого навчання.

Підсумовуюче викладене вважаємо, що є необхідність внести до стандартів вищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) зміни, які б передбачали отримання одночасно з вищою освітою робітничу професію для вступників на основі повної загальної середньої освіти, та розробити юридичний механізм реалізації даної можливості, оскільки видача документа про професійно-технічну освіту має відбуватися через ЄДЕБО, що унеможлиблює навчання за бюджетні кошти на рівні вищої освіти і рівні професійної (професійно-технічної) освіти.

Список використаної літератури

1. Гіренко Н. І., Крамаренко Д. П. Підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології». Освіта та педагогічна наука. 2020. № 1 (173). С. 26 – 36.
2. Про внесення змін до стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр». Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.01.2022 р. № 58.
3. Про затвердження професійного стандарту «Майстер виробничого навчання». Наказ Міністерства економіки України від 17.07.2021 № 430-21.
4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 № 1460.
5. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.11.2020 № 1435.
6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019, № 419-р.